

Den Haag, 4 oktober 2019

Onderwerp: Verbeteringen bescherming consumenten bij faillissement(en) energieleveranciers

Geachte heer Wiebes,

Met deze brief roept de Consumentenbond u dringend op om zo spoedig mogelijk maatregelen te nemen om de positie van de consument bij faillissementen van energieleveranciers te versterken. Onze oproep is in lijn met de door een grote meerderheid van de Kamer gesteunde motie Beckerman c.s. van 20 juni 2019 (30196, nr. 664) waarin de regering door de Tweede Kamer wordt verzocht om de bescherming van consumenten voorop te stellen.

Wij pleiten voor de volgende maatregelen op korte termijn, zodat consumenten worden gecompenseerd voor de financiële schade die zij lijden als gevolg van zo'n faillissement:

- een verplichting voor energiebedrijven die klanten van een failliete leverancier overnemen, om ook de financiële verplichtingen jegens die klant over te nemen, zoals teveel betaalde voorschotten en nog niet uitbetaalde welkomstkortingen;
- het compenseren van (toekomstige) gedupeerden voor eventueel teveel betaalde energiebelasting, BTW en netwerkkosten.

Daarnaast doet de Consumentenbond een beroep op u om maatregelen te treffen voor de langere termijn door de bevoegdheden van de toezichthouder te verruimen. Wij stellen vast dat het toezicht op de markt tekortschiet door een te beperkt mandaat van de Autoriteit Consument & Markt (ACM). Bij eerdere faillissementen, zoals dat van Energieflex, zagen we dat de ACM te laat op de hoogte was van financieel wanbeheer en dus ook pas laat kon ingrijpen. Duizenden mensen werden daardoor ieder voor (vele) honderden euro's benadeeld. We verzoeken u met klem de bevoegdheden van de ACM te verruimen, zodat de toezichthouder veel eerder en grondiger inzicht krijgt in de cijfers van de energieleveranciers, én strengere toetredingseisen kan stellen.

Aanleiding en achtergrond

In 2018 gingen kort na elkaar Energieflex en Robin Energie failliet. Klanten raakten hun reeds betaalde voorschotten en de beloofde welkomstkortingen kwijt. Sommige consumenten werden extra hard geraakt, doordat zij bij aanvang van hun contract een waarborgsom van honderden euro's hadden betaald. Naar aanleiding van deze faillissementen besloot de Consumentenbond onderzoek te doen naar de solvabiliteit van de energiebedrijven.

De Consumentenbond analyseerde de jaarrekeningen van 30 energieleveranciers. Daarvan blijken 13 (diep) in de rode cijfers te zitten. Dit is een teken aan de wand. Een onderliggende structurele markttrend laat zien dat eerdergenoemde faillissementen mogelijk geen incidenten zijn. In de afgelopen jaren is het aantal energieleveranciers waaruit consumenten kunnen kiezen gestaag toegenomen tot 39 leveranciers in 2018. Desondanks is het overgrote deel van de markt (naar schatting 70%) in handen van de grote drie energieleveranciers (Essent, Eneco, NUON/Vattenfall). Dat betekent dat 36 leveranciers concurreren om zo'n 30% van de markt.

Het jaarlijkse energieverbruik door consumenten vertoont daarentegen een licht dalende trend. Vanwege de toenemende populariteit van isolerende maatregelen én de steeds goedkopere zonnepanelen, is de verwachting dat deze trend verder zal doorzetten. Het aantal aanbieders van energie neemt toe, dus in een afnemende markt. Prijs is veruit de belangrijkste factor waarop leveranciers met elkaar kunnen concurreren (bron: energiemonitor ACM). Kortom: in een relatief beperkt deel van de markt is er een hevige maar stille 'race to the bottom' gaande. Het is niet onwaarschijnlijk dat leveranciers de markt zullen verlaten, door overname of bedrijfsbeëindiging, of door faillissement. In geval van het laatste heeft de recente geschiedenis uitgewezen dat dit tot aanzienlijke schade heeft geleid voor de consument. Wij wijzen er met nadruk op dat consumenten zélf in dezen geen enkele blaam treft, voor consumenten is het namelijk onmogelijk om de financiële gezondheid van energieleveranciers te beoordelen.

Conclusie

De energiemarkt is zodanig georganiseerd, dat een volgend faillissement mogelijk op korte termijn aanstaande is. De twee recente faillissementen laten zien dat de consumentenbescherming op dit punt niet adequaat is, omdat die slechts is beperkt tot de leveringszekerheid - en niet tot financiële schadeloosstelling. De Consumentenbond begrijpt dat het openstellen van de markt voor nieuwe spelers kan leiden tot meer concurrentie en innovatie, en is daar op zich een voorstander van. Wel stellen wij vast dat de overheid de verplichting heeft om burgers die gebruik maken van een nutsvoorziening te beschermen tegen de gevolgen van faillissementen. Het kan niet zo zijn dat de consument de rekening betaalt voor de politieke wens voor marktwerking op de energiemarkt, en dat het ondernemersrisico wordt afgewenteld op diezelfde consument. Nogmaals: voor consumenten is het onmogelijk om de financiële gezondheid van energieleveranciers te beoordelen.

Wij zien uw reactie met veel belangstelling tegemoet, en zijn uiteraard graag bereid ons standpunt nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Olof King
Directeur belangenbehartiging

Bijlagen:

- Analyse solvabiliteit energiemarkt door de Consumentenbond - 2019
- Persbericht

Cc:

- Mevrouw M.C.G. Keijzer, Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat
- Vaste Kamercommissie voor Economische Zaken en Klimaat
- De heer M. Snoep, bestuursvoorzitter Autoriteit Consument en Markt